

Zondag 27 augustus 2023 Maranathakerk

ds. Rob van Essen

Matth. 16:26 'Wat heeft een mens eraan de hele wereld te winnen als dat ten koste gaat van zijn leven?'

De evangeliëperikoop die we lazen wordt voorafgegaan door de belijdenis van Petrus: 'Gij zijt de Messias - de Zoon van de levende God'. Jezus antwoordt: 'Dit is je niet door mensen van vlees en bloed geopenbaard, maar door mijn Vader in de hemel. En ik zeg je: jij bent Petrus Petrus, rotsman'. Direct na die hooggestemde belijdenis wijst Petrus Jezus zo fel terecht, dat Jezus hem 'satan' noemt!

Als gelovige kun je dus uit volle overtuiging het juiste zeggen – je heb het niet zelf verzonnen of nagepraat - terwijl je een moment later beschaamd staat. je blijkt er nog steeds weinig van begrepen te hebben. Petrus, die hier model staat voor allen die geloven, overkomt dat. Wat zijn er in de loop der tijden niet een christelijke zekerheden gesneuveld, vaak ook in ons eigen leven. De pretentie dat wij eigenlijk 'beter' zijn dan blijkt niet te kloppen. We zouden beter moeten wéten, als we tot ons door lieten dringen wat genade is.

Waar komt toch die zelfoverschatting vandaan?

Jezus zegt: Wat heeft een mens eraan de hele wereld te winnen... De competitie zit ons diep in de genen. 'We don't like to be overtaken'.

Ja, er is een wereld te winnen. Vooruit komen, hogerop. Carrière maken. In zaken, amusement, tiktok.

Jezus is in het evangelie een atypische figuur. Hm wordt gezegd dat zijn leven een kruisgang zal zijn. Bij Maria zal een zwaard door de ziel gaan.

Er is een popsong waarin een arbeider steeds denkt: was ik mijnheer de directeur maar. Dan kon ik naar dure cocktailparty's, dan reed ik ook in een grote auto... maar ja~ ik ben mijnheer de directeur nu eenmaal niet. Van mijnheer de directeur wordt gezegd dat hij er op een gegeven moment geen gat meer inziet. Ondanks alle sociale eerbewijzen, een aardige vrouw, die hij nooit ziet omdat hij altijd weg is. Na afloop van een belangrijke vergadering gaat hij naar huis en jaagt een kogel door zijn hoofd. Heel navrant eindigt de song met het refrein: de wens van die arbeider 'Was ik mijnheer de directeur maar!'

We willen omhoog, carrière maken, iets wórdén. Maar velen ontdekken aan de top dat ze dubbel zo eenzaam zijn geworden. De wereld winnen... dat was toch ook wat de Messias zou doen volgens de discipelen: Was dat niet een belangrijke reden om Hem te volgen? Hij zou de wereld aan zich onderwerpen. Hij zou alle macht krijgen straks. Verderop in het evangelie lezen we dat de discipelen bij Jezus komen en dan alvast de beste posities in het Rijk van God willen verdelen.

'Heer, mogen wij straks links en rechts van U zitten?'

De motieven om Jezus te volgen waren dus niet alleen religieus, maar ook heel menselijk, politiek zelfs. Als je je bij Jezus aansluit, verzeker je je van een goede toekomst. Maar Jezus zegt: 'De Zoon des Mensen moet lijden, gedood worden en opstaan. Maar van dat laatste snappen ze helemaal niets, wij nog steeds niet. Maar tegen dat lijden rebelleren ze. Petrus spreekt namens de anderen -en namens ons? -: 'God verhoede het, Heer! Wij zullen zorgen dat het niet gebeurt!' Stel je voor: je dromen verdampt. Alles waar je je voor ingezet hebt is dan in één klap nutteloos.

Maar Jezus zegt: 'Wat heeft een mens eraan de hele wereld te winnen als dat ten koste gaat van zijn leven?' 'Wat kan een mens geven in ruil voor zijn leven?' Wat zou het een mens dus baten alles te bezitten en tegelijk diep ongelukkig, onvervuld te zijn?

Wat in deze wereld van waarde geacht wordt, maakt je niet werkelijk rijk. Jongeren hoor ik zeggen: 'Rijk wil ik worden. Met filmpjes op tiktok, streams op Youtube moet dat lukken. Door de musical Anatevka werd 'Als ik nou eens rijk was ' een hit.

Als ik nou eens rijk was... zijn. Misschien áls ik nou eens rijk was. Om een vervuld leven gaat het. In Oude en Nieuwe Testament wordt tegen rijkdom gewaarschuwd. In de brief van Jacobus.. maar

ook Jezus zelf: 'De rijke gaat maar moeilijk in het Koninkrijk van God binnen, zoals een kameel door het oog van een naald!' Pas op, rijkdom is gevaarlijk!

In het evangelie zegt Jezus dat onze hebzucht ons ongeluk wordt. Daar wordt je leven door beschadigd. Wat zou het een mens baten de hele wereld te winnen en zichzelf kwijt te raken? Want ook als je rijk bent.. behoort je LEVEN - het werkelijk kostbare op deze aarde - niet tot je bezit! Petrus en de discipelen hebben alles opgegeven. Ze zijn niet rijk meer en waarom waarschuwt Jezus hen dan? Eén ding hebben ze echter nog niet opgegeven: ze zijn nog niet los van zichzelf! Achter Jezus aan gaan wil niet zeggen dat je óók nog een beetje gelovig bent. Tegenwoordig is spiritualiteit de dipsaus van het leven. Maar het gaat om de lucht die we ademen, om wat ons leven dráágt. Achter Jezus aan gaan wil zeggen: Hij bepaalt de route! Hij maakt uit wat belangrijk is en waardevol voor mij. Daarom zegt Jezus: 'Wie Mij wil volgen, die neme zijn kruis op zich...' Wat is dat, je kruis opnemen?

Dat betekent dat je geen illusies meer hebt over jezelf. Als je in de dagen van Jezus iemand met de kruisbalk zag sjouwen, dan wist je: Die man is ter dood veroordeeld. Die man heeft zijn vrouw en kinderen vaarwel gezegd.. die heeft zijn aardse bezit achter zich gelaten. Slechts één ding wacht hem nog: de dood. Hij is letterlijk lós van alles!

Jezus zegt: 'wie Mij wil volgen, die neme zijn kruis op'. Die late alles ten diepste los!

Op Mijn woord een onzekere toekomst tegemoet. 'Toen Ik Abraham riep was hij alleen' (Jes. 51:2). Het geloof van Israël en de Christelijke gemeente begon met één mens die een stem hoorde. In de biografie van Martin Luther King, bewonderd door velen met medestrijders in de burgerrechtenbeweging, lezen we hoe eenzaam hij de laatste jaren is. Hij besloot zich tegen de oorlog in Vietnam uit te spreken. 'Niet verstandig, dat schaadt onze zaak', zeiden de vrienden. Nationalisme was toen nog iets heiliger dan de segregatie handhaven. De FBI verklaarde dat hij de gevaarlijkste man van Amerika was. Hij werd weer eenzaam, teruggebracht naar de roeping waarmee het allemaal begonnen was. Zoals Abraham eens. Het gaat er niet om met hoevelen wij zijn om gelijk te hebben, maar dat je leeft vanuit het visioen dat Jezus Christus bezielde.

Het gaat erom dat wij leven vanuit onze doop. De doop als begrafenis: Het water van de doop predikt dat Jezus Christus een streep door uw en mijn bestaan heeft getrokken: sterven aan je oude mens, met Jezus opstaan ten leven. Doopouders verweten mij wel eens dat ik met zulke gedachten het doopfeestje bedierf. Maar het is wel goed nieuws: we zijn niet meer voor onze eigen rekening, we zijn van Christus! Een Stem roept ons tot een kruisvormig bestaan.

Luther heeft gezegd dat de ware Kerk niet herkend wordt aan de uitstekende preken of de gezelligheid (dat is mooi meegenomen) of de wáre leer. Het kenmerk van de ware Kerk is dat ze lijdt voor de waarheid. Zij staat aan de kant waar de klappen vallen. Gaat tegen de stroom in.

Ik denk aan de christenen in Pakistan: huizen en kerken werden in brand gestoken omdat Islamitische fundamentalisten meenden dat iemand de Koran ontheiligd had. De predikant, die van huis was, haastte zich naar zijn vervolgte kudde. Hij had ook buiten schot kunnen blijven.

Als we het lijden uit de weg gaan, dan zegt de Heer: 'Ga terug, achter Mij'! Zoals Bonhoeffer, veilig in Amerika, toch naar Duitsland terug ging. 'Ik moet bereid zijn met mijn volk te lijden'.

Afsluitend nog even dat woord 'zelfverloochening'. Dat is in de kerk misbruikt helaas om mensen klein te maken. Je moet je niet te veel verbeelden, vrouwen moeten hun plaats weten, minderheden. Zwarten in Amerika moesten nederig zijn, niet in opstand komen. Zelfverloochening in de context van de navolging betekent van jezelf loskomen, je lot in handen van Hem leggen die voorop gaat.